

водій зник, вживають заходів для виявлення і фіксації слідів рук (на кермі, держаку перемикачів швидкості тощо) і предметів, які не належали водію [2, с. 3].

До інших слідчих дій при розслідуванні ДТП належать: допит свідків (у тому числі водіїв); потерпілих; відтворення обстановки та обставин події; виїмка, пред'явлення для впізнання тощо.

Викладені положення можуть бути деталізовані на підставі вивчення практики протидії кримінальним правопорушенням пов'язаними із дорожньо-транспортними пригодами в різних слідчих ситуаціях, зокрема заслуговує на увагу вивчення методики лазерного сканування місця ДТП особливо із чисельними об'єктами та потерпілими.

Література

1. Салтевський М. В. Криміналістика: підручник / М. В. Салтевський. – К.: Кондор, 2008. – 588 с.

2. Розслідування дорожньо-транспортних подій (ДТП): навчальні матеріали [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/10960506_60908/pravo/rozsliduvannya_dorozhno-transportnih_podiy_dtp

УДК 343.818 (043.2)

Шмулявцев В. В., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Ланцедова Ю. О., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД

Щороку в Україні збільшується кількість дорожньо-транспортних пригод (далі – ДТП), наслідком яких є тілесні ушкодження або смерть потерпілих. Переважна більшість їх стається внаслідок порушення водіями транспортних засобів встановлених правил.

Так, у 2014 році зареєстровано 11937 випадків порушення правил безпеки дорожнього руху, у 2015 році – 13526, що свідчить про їх збільшення на 13 %. Причому відсоток розкриття у 2014 році становив 66 %, у 2015 – 65,8 %.

Обов'язок надати допомогу потерпілому внаслідок ДТП передбачено нормативно-правовими актами України, зокрема Правилами дорожнього руху України [2].

При розслідуванні цих злочинів важливого значення набувають судові експертизи. За останні роки значно зросли можливості експертних досліджень, використовуються нові методи, застосовуються комп'ютерні

технології. Разом з тим практика свідчить, що слідчі не завжди знайомі з експертними можливостями, унаслідок чого часто на експертизу не надаються існуючі речові докази, неправильно формулюються запитання, а деякі взагалі не виносяться [3, с. 129].

Допускаються помилки при відборі зразків для порівняльного дослідження, наданні вихідних даних для експертизи (часто через їх неповноту). Трапляються і випадки ненадання необхідної інформації. Крім того, недостатня обізнаність слідчих органів і суду іноді не дозволяє оцінити значення і зміст дослідницької частини висновку експерта.

Як свідчать результати вивчення матеріалів кримінальних справ, найчастіше у справах про залишення потерпілого у небезпеці внаслідок ДТП призначаються такі експертизи: судово-медичні (100 %), автотехнічні (87 %), транспортно-трасологічні (74 %), дактилоскопічні (34 %), експертизи матеріалів речовин та виробів (12 %) [1, с. 83].

Відповідно до ст. 242 КПК України для встановлення причин смерті, тяжкості та характеру тілесних ушкоджень і в деяких інших випадках експертиза призначається обов'язково.

Організовуючи проведення експертизи, слідчий повинен разом з постановою про її призначення надати експертові необхідну медичну документацію про стан здоров'я потерпілого, виписки з протоколів слідчих дій, об'єкти зі слідовою інформацією і зразки для порівняльного дослідження.

Одержання зразків для порівняльного дослідження доцільно проводити за участю експерта, якому доручено проведення експертизи. Це забезпечить правильність вилучення зразків у необхідних обсягах.

Практика доводить, що при призначенні судово-медичної експертизи слідчими не завжди приділяється належна увага всім об'єктам, що повинні бути надані експертові.

У випадках смерті потерпілого у ДТП слідчий зобов'язаний організувати судово-медичне дослідження трупа. Питання, що виносяться слідчим на вирішення цієї експертизи, можуть мати різне формулювання, проте переважна більшість з них має на меті встановлення часу і причин настання смерті, а також причинно-наслідкового зв'язку між ДТП, необхідністю надання допомоги і настанням смерті [1, с. 87].

Необхідно окремо зазначити можливість експертного дослідження специфічних пошкоджень на тілі потерпілого, які відображають форму, малюнок, розміри й інші властивості частин і деталей автомобіля, що вплинули на тіло як слідоприймаючий об'єкт. У результаті такого дослідження слідчий вже на початковому етапі розслідування отримує орієнтувальну інформацію для розшуку зниклого транспортного засобу.

Експертними діями можна вирішити такі питання: встановити тип розсіювача світла фар за уламками фарного скла, наданого на

дослідження; встановити тип автомобіля, на який встановлюється розсіювач світла фар; визначити, чи не становлять уламки фарного скла, виявлені на місці події, єдине ціле з уламками, наданими на дослідження, тощо.

Якщо після ДТП водій зник, залишивши автомобіль на місці події, потрібно встановити, хто саме знаходився за його кермом. Це завдання вирішує дактилоскопічна експертиза. Для її проведення потрібні відбитки пальців рук з покинутого автомобіля і порівняльні зразки відбитків пальців рук підозрюваного. Для встановлення особи виносяться традиційні запитання дактилоскопічної експертизи.

Таким чином, дотримання криміналістичних рекомендацій щодо правильної фіксації обставин ДТП, виявлення і вилучення об'єктів зі слідовою інформацією, визначення об'єктів, які підлягають дослідженню, формулювання запитань та визначення виду дослідження зводить до мінімуму можливість експертних помилок, сприяє отриманню достовірного експертного висновку, його об'єктивній оцінці. Використання повних і точних даних, наданих для проведення експертних досліджень, дозволяє отримати інформацію про вид, модель, марку транспортного засобу, що зник з місця події, встановити його водія, визначити механізм ДТП, перевірити показання учасників пригоди.

Література

1. Злочинність в Україні: зб. статей Держ. коміт. статист. України. – К.: Інформ.-аналіт. агентство, 2015. – 118 с.
2. Правила дорожнього руху України: затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2001 р. № 1306 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-%D0%BF>
3. Клименко Н. І. Судова експертологія: курс лекцій для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / Н. І. Клименко. – К.: Ін Юре, 2007. – 528 с.

УДК 347.82 (043.2)

Шустур Є. О., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Логвиненко А. О., асистент

ОСОБЛИВОСТІ РОЗСЛІДУВАННЯ АВІАЦІЙНИХ ПОДІЙ ТА ІНЦИДЕНТІВ

Виконання функцій, покладених на цивільну авіацію, по задоволенню потреб громадян і народного господарства у перевезенні повітряним транспортом здійснюється завдяки погодженим діям великої кількості